Biuletyn Polonistyczny

13.09.2018

Twórczość Jana Kochanowskiego w kontekście nowołacińskiej literatury europejskiej i polskiej

Instytucje: Wydział Polonistyki UJ (Instytucja kierująca)
Miejscowości: Kraków
Uczestnicy: Grażyna Urban-Godziek , Albert Juliusz Gorzkowski , Wojciech Ryczek , Grzegorz Franczak , Mirosław Lenart , Elwira Joanna Buszewicz , Aleksandra Golik-Prus , Janusz Stanisław Gruchała , Bartosz Bogusław Awianowicz , Zdzisław Marek Pietrzyk , Magdalena Ryszka-Kurczab , Jakub Krzysztof Niedźwiedź
Termin: 7.11.2006-6.05.2010

Dzięki projektowi finansowanemu przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (projekt badawczy nr 2315/H03/2006/31) powstały m.in.: Biblioteka Literatury Staropolskiej i Nowołacińskiej oraz zbiór studiów "Twórczość Jana Kochanowskiego w kontekście nowołacińskiej literatury europejskiej i polskiej".

Biblioteka Literatury Staropolskiej i Nowołacińskiej (http://neolatina.bj.uj.edu.pl/neolatina/) zawiera podobizny 67 utworów - nowołacińskich powstałych na terenie Królestwa Polskiego, a także trudnodostępnych, wybitnych staropolskich przekładów utworów klasycznych (*Eneida* w tłum. Andrzeja Kochanowskiego, *Metamorfozy* W. Otwinowskiego) i renesansowych (*Jeruzalem* Tassa w przekładzie P. Kochanowskiego, *Amyntas* w rękopiśmiennej wersji J.A. Morsztyna, czy Alessandro Guagniniego *Sarmatiae Europeae descriptio* w tłum. M. Paszkowskiego).

Najistotniejszą część Biblioteki zajmuje edycja krytyczna całości dzieł łacińskich Jana Kochanowskiego. Zawiera ona podobiznę pierwodruku, transkrypcję oraz nowy przekład filologiczny (do niektórych utworów dołączono również poetycki), nadto komentarz krytyczny (interaktywne przypisy) zawierający noty historyczne, similia antyczne i nowołacińskie, które nie zawierają wyłącznie informacji słownikowej, lecz umieszczają dzieło Kochanowskiego w tradycji literackiej epoki, nierzadko też dają wskazówki interpretacyjne (451 stron maszynopisu). Niniejsza publikacja - wciąż udoskonalana dzięki otwartej formie dokumentów internetowych - będzie stanowić podstawę pierwszej w historii, pełnej książkowej edycji krytycznej Dzieł łacińskich Jana Kochanowskiego, z przekładami i pełnym komentarzem krytycznym.

Opracowania naukowe powstałe w trakcie projektu badawczego dostępne są na stronie Biblioteki Literatury Staropolskiej i Nowołacińskiej (BLSN) pod adresem internetowym: http://neolatina.bj.uj.edu.pl/neolatina/main/reports.html.

Sytuują one obujęzyczną spuściznę Kochanowskiego w nurcie współczesnych mu europejskich prądów literackich, równocześnie dając przegląd uprawianych przezeń łacińskich gatunków poetyckich. Pierwsza część dotycząca elegii służy do zilustrowania, z jakich tradycji literackich (nowołacińskich) i filozoficznych wywodzi się twórczość i profil umysłowy polskiego poety, i jak Kochanowski - świadomie - wpisuje się w te nurty. Warianty toposu snu ukazują wpływ renesansowego platonizmu; przybliżenie zakresu lektur uniwersyteckich (retoryczno-logiczne topoi Arystotelesa, Mitologia Sabinusa) pokazują kształtowanie się idei i form poezji humanistycznej. Podobnie środowisko dworu królewieckiego, a następnie intelektualistów padewskich, które niewątpliwie wywarło istotny wpływ na młodego poetę. Twórczość dojrzałą reprezentuje tu oda i rozmaite utwory służące polityce. Rozważania te dotyczą horacjanizmu, oddziaływania Buchanana i ogólnie formy łacińskich ód, a także zastosowanie gatunku w celach politycznych (*De expugnatione Polottei* na tle łacińskiej poezji polskich poprzedników Kochanowskiego i prozy historycznej), do czego służyły i inne omawiane tu gatunki jak epinicjon, epitalamiom.

Dofinansowanie: MNiSW
Linki:

- http://www.renesans.polonistyka.uj.edu.pl/neolatina
- http://neolatina.bj.uj.edu.pl/neolatina/

Słowa kluczowe: literatura nowołacińska, Kochanowski Jan